

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 142. szám
2020/8.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

Szerkesztőség (info@ekokolozsvar.ro):

Kerekes Edit,

Kismihály Boglárka,

Tóthpál Tamás.

Főmunkatárs: Pál Gyöngyi

A következő lapszám megjelenik:
2020. szeptember 18.

Rendhagyó túra Kós Károly emlékére

Bár ezt az évet új tervekkel és reménységgel telve indítottuk, a járványhelyzet okozta károsban minden elképzelésünk pillanatok alatt szertefoszlott. Az elmúlt hónapokban a Covid-19 több csatában is győzedelmeskedett felettünk, a harcnak viszont még koránt sincs vége. Éppen ezért úgy döntöttünk, hogy nem hagyjuk a Kós-túrát is teljes mértékben veszni ebben a szélmalomharcban, hanem kiokoskodunk egy olyan alternatívát, amely lehetővé teszi, hogy a törvény által megengedett hatfős csoportban bárki lejárassa az általa választott túraútvonalat.

KISMIHÁLY BOGLÁRKA

Ennek érdekében önkéntes csapatunk kijelölte a Kós Károly Emlék- és Teljesítménytúra vadregényes útvonalát a megszokott fehér alapon kék/piros feliratú szalagokkal, így az eredetileg tervezett dátumon, augusztus 22-én bárki bevállalhat hatodmagával egy olyan útvonalat, amely számára igazi kihívást jelent. Reméljük, hogy kezdeményezésünkhöz minél többen csatlakoznak, ezzel is támogatva Kós Károly szellemi örökségének ápolását, hiszen

Útvonaljelző hétvégén

a Kolozsvártól Sztánáig vezető festői úton mindenki megcsodálhatja azokat a tájakat, amelyek nagy építészünk és írónk alkotói egyéniségét formálták, és ahol igazán otthon érezte magát.

Bár az eddig megszokott feltevételeket nem tudjuk biztosítani (pl. regisztráció, indítócsomagok, energiapótlók, közös étkezés, elsősegély stb.), a különböző túraváltozatok nyomvonalai, térképei mindenkinek rendelkezésére állnak, letölthetők a honlapról (teljesitmenyturak.ekokolozsvar.ro) a Kós Károly Emlék- és Teljesítménytúra megfelelő túraváltozatára (gyalogos vagy kerékpáros) kattintva, majd a menüben a Túra 2020-nál válasszuk az Útvonal opciót. Az útvonalak részletes leírását a túraútvonal tartalmazza, ez szintén letölthető weboldalunkról.

Azok számára, akik a közepes vagy rövid túraváltozatok egyikét szeretnék teljesíteni, javasoljuk, hogy Sztánát vonattal közelítsék meg.

A túra napján néhány önkéntes is ott lesz a Szentimrei-villánál arra az esetre, ha valakinek szüksége lenne bármilyen segítségre. Az alábbi telefonszámon bárki elérhet bennünket: 0771-535848.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Íme a kolozsvári EKE új elnöksége

Július 29-én speciális körülmények között megszerveztük tisztújító és alapszabályzat-módosító közgyűlést. Mivel tovább nem használhattuk az eredetileg áprilisa időzített eseményt, kénytelenek voltunk olyan alternatívát találni, amely lehetővé tette az egészségügyi óvintézkedések betartását. Az Apáczai-líceum tágas udvarán ez könnyen kivitelezhető volt, amiért köszönet Vörös Alpár igazgatónak. A gyűlésen 80 EKE-tag gyűlt össze, a tisztújításon az alábbi eredmények születtek. A vezetőtanács tagjai: Kovács Diószegi Zsuzsa elnök, Molnár Ildikó ügyvezető alelnök, Branea Róbert titkár, Pál Gyöngyi turisztikai alelnök, Bozsoki Adrienn fotóklubszakosztály-vezető. Gratulálunk az újonnan megválasztott tisztségviselőknek és sok erőt kívánunk az előttük álló négy évhez!

Minitáborozás Csucsán

Idén teljesen megváltoztatta terveinket a koronavírus, számos megszokott program elmaradt, köztük az augusztus elejére, a Gyimesek völgyébe tervezett XXIX. EKE Vándortábor is. A kolozsvári EKE egyik túravezetőjének, Kiss Jánosnak pompás ötlete támadt, miszerint az elmaradt tábor helyett augusztus 6-9. között tartunk EKE-napokat Csucsán. Itt található ugyanis egyesületünk kulcsosháza, ahol 15-20 személy megszállhat, a hozzá tartozó területen pedig sátorozni is lehet.

KOVÁCS D. ZSUZSA

Csucsra olyan különleges hely, ahol három hegység (Meszes, Réz, Vlegyásza) találkozik, gyönyörű a vidék számtalan túralehetőséggel, de sajnos elég kevéssé ismert, kevéssé járt vidék, alig találni jelzett turistautakat, ezért jól fog egy tapasztalt túravezető a csoportban. Ezen változtathatnánk, ha gyakrabban használnánk a kulcsosházat.

Ez alkalommal csupán haton jelentkeztünk az EKE-napokra, ennek ellenére nagyon jól éreztük magunkat, szép helyeken jártunk, visszavágyunk. Első napra rövidebb túrát terveztünk a Meszes-hegységbe, a Híres-tetőre, ahonnan gyönyörű panoráma tárult elénk. Innen láthatuk a Meszes-hegység legmagasabb csúcsát, a 988 m magas

Perjei-Magurát, ahova jó kétszáz évvel ezelőtti erdélyi útja során hat ökörrrel vontatták fel Kazinczy Ferenc szekérét, aki az út ne-

hézségei ellenére csodálattal tekintett az előtte fekvő vidékre. Valahol itt nézett vissza Erdélyre több évszázaddal ezelőtt a búcsúzó Izabella királyné is.

Második napra hosszabb túrát terveztünk, a Vlegyásza-hegységhez tartozó Nagy-hegyet céloztuk meg. Nem volt könnyű dolgunk, hiszen augusztusra megérkezett a várva várt kánikula, ami még a hegyek között is nehezen elviselhető. Ér-

dekességként említem, hogy itt, Kolozs és Bihar megye határán olyan szekérúton is jártunk, ahol az egyik oldalon lévő házak egyik megyéhez, a másik oldalon lévő pedig a másik megyéhez tartoznak.

Harmadik napon a Réz-hegységben túráztunk, megcélozva a Ponor-tetőt. Nekem ez tetszett a legjobban, ugyanis Körösfeketetőről indultunk, hamarosan elértük a Fekete-patak völgyét, itt pedig a túrabakancsot bekapcsolható strandpapucsra cseréltem, ugyanis egy kilométernyit többnyire a patakmederben haladtunk. Nagyon kellemes volt a kánikulában a vízben sétálni, csak azt sajnáltam, hogy nem volt több vízes szakasz az utunk során. Két túratársunknak nem volt cserecipője, ezért más útra tértek, a Berettyó forrását keresték fel.

Negyedik napon már nem túráztunk, a ház körüli teendőkkel foglalkoztunk, beszélgettünk, tervezgettünk. Egyöntetűen arra a következtetésre jutottunk, hogy jó lenne, ha gyakrabban és többen használnánk a kulcsosházat.

Pihenő a csucsai ház árnyékában

Szilágysomlyó – szőlőhegyek, régi várromok és sziklába vájt pincelabirintusok

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az elmúlt években többször is jártunk Szilágysomlyón átutazóban vagy két-három napra. Most augusztusban egy egész hetet töltöttünk ebben a szilágysági városkában. Szeretnénk jobban megismerni, annál inkább, mert lányunk Szilágysomlyót választotta második otthonának.

PÁL GYÖNGYI

Zilah felől jövet már messziről megpillantjuk a jellegzetes alakú szilágysomlyói Magura-hegyet. A Magura a szilágysági dombvidék része, 596 méterrel emelkedik a tengerszint fölé. A hegyet délről érintő Kraszna folyó a nyugati oldalán megkerüli azt és észak felé folytatja útját. Elhagyjuk a hagymájáról híres Szilágypercsezen települést, amelynek évszázados múltját hagymaszobor hirdeti a községház-pont iskolájának udvarán, majd nem sokára megérkezünk Somlyóra.

Szilágysomlyó Szilágys megye második legjelentősebb városa, lakosainak egyharmada magyar anyanyelvű. Somlyón az első házak a Magura alján levő teraszokon épülhettek, onnan terjedt tovább a település a Kraszna-folyó felé. Somlyó most a Kraszna két oldalán terül el, a folyó két partját szép nagy fűzfák szegélyezik, vizén vad récék úszkálnak. Somlyó fő természeti kincsét a kitűnő szőlőt termő Magura napsütött oldalai jelentik. A savas kőzetek magas savtartalma miatt az itt termelt szőlő megfelelő a pezsgőgyártáshoz. A hegy oldalába a helyiek pincéket is vájtak.

A várost 1251-ben *Vathasomlyova* néven említették először. A *som* kezdetű helynevek málló és mozgó kőzetekből álló területekre jellemzők. A somló lassan omladozó hegyet jelent, a régi magyar somlik, somosodik (csuszamlík) igéből származik, és megcsuszamló oldalú hegyet jelent.

Szilágysomlyón először a városközpontban nézünk körül. A Báthory család ősi fészke (1351 óta), Somlyóvár a Magura-hegyen állott. A város központjában levő Báthory-kastély (képünkön) 1592-ben épült, a csaták alatt sokszor megrongálódott. A kastélyt 1600-ban Giorgio Basta ostrommal foglalta el Báthory Zsigmondtól, később a Bánffyak birtokolták, majd 1703-ban Rákóczi kurucok foglalták el. A Habsburgok nem törődtek a várral, így lassan romosodni kezdett, egyes épületeit le is kellett bontani. Napjainkra a várból a háromszintes kapuépület, a félköríves nyílású reneszánsz főkapu (a kiemelt zárókövön még felismerhetők a Báthory-címer sárkányfogai) és két sarokbástya látható. Számos legenda fűződik a család állítólagos Bátor nevű

őséhez, annak a sárkánnyal való küzdelméhez. A hős megölte a szörnyet, s hogy bizonyosságát vigye tetteinek, kitörte a sárkány három fogát. A király megjutalmazta, s három sárkányfogat felmutató címet adományozott neki – tartja a családi jelkép eredetéről szóló legenda.

A szilágysomlyói római katolikus templomot 1534-ben Báthory István erdélyi vajda és felesége, Telegdy Katalin építtette fiuk születésének tiszteletére, aki később erdélyi fejedelem és lengyel király lett. A somlyói reformátusok már a 16. században is rendelkeztek templommal, de ezeket több ízben lerombolták. A ma is látható református templom 1729 és 1736 között épült, 27 méter magas kőtornyát a 19. század elején építették hozzá. A gyönyörű népművészeti motívumos kazettás mennyezetet 1737-ben készítették. Az egykori zsinagóga (1876) épületében holokausztmúzeumot nyitottak. A település fejlődése 1890-től kezdődött, a Szilágyság azonban ezután is elmaradt a látványosan fejlődő tájegységek mögött, inkább a kisiparosok, kiskereskedők városa maradt.

A város másik nevezetessége a szilágysomlyói Sylvania pezsgőgyár, telefonon kértünk időpontot, hogy meglátogassuk. Évente négy-öt millió palack pezsgőt termelt a kommunizmus éveiben a hazai és nemzetközi piacra. A kilencvenes években, a rendszerváltás utáni bizonytalan esztendőkből Románia második legnagyobb pezsgőgyára tíz év alatt teljesen leépült, többször is gazdát cserélt. A pezsgőgyár éveik a hatalmas készletek eladásából tartotta fenn magát, de a termelésbe nem fektetett pénzt. Az újra eladásra kínált, romos állapotban levő üzem szilágysági székelyű cég vásárolta meg. Az új tulajdonos a pezsgőgyártás újraindítása mellett turisztikai terveket is szövöget: a Szilágysomlyóra látogatóknak megmutatná a pincelabirintus egy részét, kóstolót szerveznének, és vásárolni is lehetne a bejárat melletti üzletben. A pincelabirintus 3,5 kilométer hosszú, 200 évvel ezelőtt vájták a sziklába, a hőmérséklet télen-nyáron 12 °C, és a falakon levő penész biztosítja az optimális körülményeket. A felszerelés egy részét korszerűsítették, háromszázezer palack kapacitással indították újra a termelést.

Somlyót erdő borította dombok veszik körül, leglátványosabb a szilágysomlyói Magura. Pár évvel ezelőtt, 2018 augusztusában fordultunk meg Somlyón, felmentünk a Magurára, kimásztunk a Várhegyre és a Solyomkőre is, ahonnan csodálatos panoráma tárult elénk. Az idén az esős június és július után augusztusra végre megjött az igazi nyár. Az utcán a kijelzőtábla 36 °C-t mutat, néha még többet. Ebben a melegben nem igazán kívánczunk a Magura meredek oldalát járni – majd egy másik alkalommal, ha enyhül a forróság. Most inkább a Kraszna-parti fűzfák alatti árnyas séta nyit választjuk, vagy a központi gondozott kis parkot, ahol szép szökőkút szórja a vízsugarakat és a közelben jóízű, hideg fagyaltot is lehet vásárolni. A parkban látható a Szentháromság oszlop (Pestis-szobor), amely 1772-től áll azon a helyen. Egyes vélemények szerint a város lakossága hálaból állította, amiért a pestisjárvány elkerülte Szilágysomlyót. Szeretnénk néhány fényképet a városról, ha már a Magurára való kirándulásról lemondtuk, más kilátóhelyet próbálunk keresni. Így elszétalunk a Fenyő (Brádet) panzió teraszára, de a fák lombkoronái miatt csak kis része látszik a városnak. Végül sikerül fotózásra alkalmas kilátópontot találni a város déli részén, a Horea utcában épült új ortodox templom melletti magaslatról szép kilátás nyílik a városra és a szemben levő Magurára. A városnak ezen a részén rengeteg az új ház és soknak most rakják le az alapját.

Felkeressük a hetivásárt is, amit Somlyón minden hét pénteken tartanak, ahol a környék termelői és kézművesei sorakoztatják fel termékeiket. Zöldségpiac, tejtermék, fából faragott dolgok, szerszámok, ruhák és cipők, változatos a felhozatal.

Szilágysomlyó közelében sok turisztikai látnivaló közül lehet választani. Kraszna és Varsolc között mesterségesen duzzasztva létrehozták a Kraszna-víztározót, amely a környék településeinek, köztük a megyeszékhely, Zilah ivóvízellátását biztosítja. A szilágysomlyói termálfürdő kellemes vize több betegség kezelésére is alkalmas.

Szeretnénk hazatérés előtt egy kis emléket, képeslapot, hűtőmágnest vagy hasonló emléktárgyat vásárolni az otthoniaknak, de sajnos ilyesmit nem találunk az üzletekben. Reméljük, hogy kárpótlásként szolgálhat a gyár meglátogatásakor vásárolt Sylvania pezsgő és a Somlyón készült fényképeink.

Szeptemberi bakancslista

- **Szeptember 2. (szerda):** Hagyományos séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János. ♦ Szent János-kút – Árpád-csúcs (15 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Fazakas Ferenc.
- **Szeptember 5. (szombat):** Sárkányok kertje, zsidói botanikus kert. Találkozás 8 órakor a Széchenyi téri Flip előtt, utazás busszal. Jelentkezési határidő augusztus 27., csütörtök. További részletek a honlapon. Szervező: Kovács D. Zsuzsa. ♦ Árpád-csúcs – Kis-Magura (20 km). Találkozás 8.45 órakor a Román Opera melletti M-16 (40-es) megállójában. Szervező: Fazakas Ferenc.
- **Szeptember 5. vagy 6. (szombat/vasárnap):** Somszüret Sztánán (10 km). Érdeklődni telefonon. Szervező: Kiss János.
- **Szeptember 9. (szerda):** Hagyományos séta az István-forráshoz (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Szeptember 12. (szombat):** Bedellő-körtúra, 20 km, teljes szintemelkedés 1000 m, menetidő 9-10 óra, a túra minősítése: (közepesen) nehéz. Utazás kisbusszal. Indulás reggel 7 órakor a Széchenyi téri volt Flip üzlet elől. A helyek száma korlátozott, jelentkezni szeptember 4-ig lehetséges a weboldalunkon található online űrlap kitöltésével, vagy telefonon (0771-535848). Részletek a honlapon. Túravezető: Kacsó Tímea. ♦ Bivalyos – Hideg-völgy – EKE-forrás – Gorbó-völgy/gerinc (12 km, 200 m szintkülönbség). Találkozás 8.45 órakor a Román Opera melletti M-16 (40-es) megállójában. Szervező: Kiss János.
- **Szeptember 12-13. (szombat-vasárnap):** Kiruccanás Csucsára (EKE-ház, gyalogtúrák a környéken). Bejelentkezni telefonon. Találkozás a vonatállomáson, a vonat 7.05 órakor indul. Szervező: Barabás Ibolya.
- **Szeptember 16. (szerda):** Hagyományos séta a Cérna-forráshoz (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Szeptember 19. (szombat):** Somszedés Sztánán (10 km). Találkozás 7.20 órakor a vonatállomáson (a vonat 7.45 órakor indul). Szervező: Csorba Anna.
- **Szeptember 19-20. (szombat-vasárnap):** Vezetett Ady Endre Emlék- és Teljesítménytúrák Csucsán központtal. Szombaton Réz-hegység: Körösfeketető, Fekete-völgy, Seredos-vízkelet, Fekete Ponor-tető, Berettyó-forrás, Kisberettyó, La Lac tanya, Osoiele tanya, Körösfeketető, Csucs (25 km, 900 m szintkülönbség), menetidő 9 óra. Vasárnap Vigyázó-hegység: Csucs, Nagy-hegy, Edömér-tisztás, Edömér-gerinc vagy Neportok völgye/Bambulás-tető (20-25 km, 700-1000 m szintkülönbség), menetidő 9 óra. Érdeklődni telefonon. Szervező: Kiss János.
- **Szeptember 23. (szerda):** Hagyományos séta a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Szeptember 26. (szombat):** Szászfenesi-erdő (12 km). Találkozás 9 órakor az M21-es autóbusz Bucium utcai megállójában. Szervező: Pál Gyöngyi.
- **Szeptember 30. (szerda):** Hagyományos séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

Ügyfélszolgálat

■ **Ideiglenes ügyfélszolgálati iroda:** Kolozsvár, 1989. december 21. út 116. (az udvarban, a bal oldali épületben), hétfőtől péntekig, 10–16 óra között. **Irodavezető:** Kismihály Boglárka. Telefon: 0771-535848. **Pénztár:** az ideiglenes ügyfélszolgálati irodában.

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Barabás Ibolya 0740-560742
 Csorba Anna 0740-407652
 Fazakas Ferenc 0752-640319
 Kacsó Tímea 0748-511993
 Kiss János 0364-807639
 Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
 Pál Gyöngyi 0742-373546
 Szabó János 0757-220682
 Elnök: Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
 Titkár: Branea Róbert 0723-400496
 Irodavezető: Kismihály Boglárka 0771-535848

BÚCSÚZUNK DR. GÁBOS MÁRTÁTÓL (1936. JÚNIUS 23. – 2020. AUGUSZTUS 15.)

■ Szomorúan búcsúznunk kedves kirándulótársunktól, barátunktól, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem nyugalmazott biológianatóráról. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület 1991-es újraalakulása után hamarosan aktív, megbecsült tagja lett egyesületünknek, szívesen és sokat kirándult, jól érezte magát közöttünk és mi is a társaságában. Ízesen elmesélt. vidám történetei sokszor felvidítottak. Emlékét megőrizzük. Nyugodjon békében!